

Konkurences padome

Vadlinijas par Iecietības programmas piemērošanu

Rīgā
2018

Saturs

Saturs.....	2
Lietotie termini.....	3
Ievads.....	4
1. Kas ir kartelis?	5
2. Iecietības programmas piemērošanas kritēriji.....	5
2.1. Kur un kā iespējams pieteikties Iecietības programmai?	6
2.2. Iecietības programmas ietvaros iespējamie naudas soda samazinājumu veidi	7
2.3. Kritēriji, lai kvalificētos Iecietības programmai un sniedzamās informācijas apjoms.....	8
2.3.1. Patiesa sadarbība	10
2.3.2. Kad vairs nav iespējams kvalificēties Iecietības programmai?.....	10
3. Darbības pirms Iecietības programmas pieteikuma iesniegšanas.....	11
3.1. Neformāla un konfidenciāla konsultācija	12
3.2. Iekšēja uzņēmuma izmeklēšana/audits.....	12
4. Iesniedzēja identitātes un sniegtās informācijas aizsardzība	13
5. Pieteikuma par Iecietības programmas piemērošanu izskatīšana.....	14
6. Priekšrocības saistībā ar zaudējumu atlīdzības prasībām pārkāpējam, kurš Iecietības programmas ietvaros ir pilnībā atbrīvots no naudas soda	14
7. Kontaktinformācija.....	15
Pielikums.....	16

Lietotie termini

Iecietības programma – iespēja tirgus dalībniekam par slepena karteļa vienošanās atklāšanu, kas veikta neatkarīgi no citiem kartelī iesaistītajiem tirgus dalībniekiem un sadarbībā ar konkurences iestādi tās izmeklēšanā, kā arī brīvprātīgi sniedzot sev zināmo informāciju par karteli un savu lomu tajā, saņemt atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu¹.

Iecietības programmas ietvaros sniegtas liecības pielikumi – jebkāda veida pierādījumi, informācija/ziņas, kas liecina par faktiem un apstākļiem, kas ir pietiekami lietas ierosināšanai vai Konkurences likumā noteikto aizliegumu pārkāpumu konstatēšanai².

Karteļa vienošanās – konkurentu vienošanās, kuras mērķis ir kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci³.

Liecība Iecietības programmas ietvaros – brīvprātīgi sniegts fakts un apstākļu izklāsts par karteļa vienošanos⁴.

Rindas aizņēmējs – tirgus dalībnieks, kurš iesniedz Iecietības programmas pieteikumu Konkurences padomē, lai saņemtu iespēju "aizņemt pirmo vietu rindā".

Zaudējuma atlīdzināšanas prasība – tiesā celta prasība par konkurences tiesību rezultātā nodarītu zaudējumu atlīdzību⁵.

¹ Konkurences likuma 12.¹ panta pirmā daļa.

² Par pierādījumiem uzskatāmi tiešie un netiešie pierādījumi, piemēram, dokumenti, e-pasti, audio, video, piezīmes u.c., neatkarīgi no datu nesēja veida, kurā glabājas šie pierādījumi un citas ziņas.

³ Konkurences likuma 1.panta 2.punkts.

⁴ Civilprocesa likuma 250⁶⁷ pirmās daļas 1.punkts nosaka: "Iecietības programmas ietvaros sniegtas liecības, [...] ietver personas brīvprātīgi mutvārdos vai rakstveidā sniegtu informāciju konkurences iestādei, vai attiecīgās informācijas ierakstu, kurā aprakstīta minētās personas rīcībā esošā informācija par karteļa vienošanos un aprakstīta tirgus dalībnieka vai konkrētās personas loma tajā un kurš speciāli sagatavots iesniegšanai konkurences iestādei, lai saņemtu atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu saskaņā ar Iecietības programmu."

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem, 2.panta 4.punkts - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0104&from=EN>

Ievads

Šo vadlīniju mērķis, balstoties uz regulējumu Konkurences likumā un Ministru kabineta 29.03.2016. noteikumiem Nr. 179 "Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8. pantā paredzētajiem pārkāpumiem", ir sniegt vispārīgus teorētiskus un praktiskus ieteikumus uzņēmumiem un to pārstāvjiem par Iecietības programmu, tās piemērošanas principiem un praksi Konkurences padomē (turpmāk – KP). Vadlīnijās ir plašāk skaidroti kritēriji, kas tiek piemēroti attiecībā uz Iecietības programmas iesniedzēju.

Šī programma ir būtisks un nozīmīgs rīks konkurences tiesību pārkāpumu atklāšanā, jo tā veicina konkurences tiesību smagāko pārkāpumu atklāšanu un pārkāpšanu, pārkāpēju efektīvu saukšanu pie atbildības un soda piemērošanu. Tādēļ ir nepieciešams skaidrot, kas ir Iecietības programma un kādas ir tās piedāvātās iespējas.

Lai veicinātu izpratni par Iecietības programmas iespējām, vadlīnijas pieteikuma iesniedzējus sadala atbilstoši tam, vai iesniedzējs kvalificējas pilnam atbrīvojumam no soda vai naudas soda samazinājumam. Tāpat tiek skaidrots, kādos gadījumos uzņēmums nevar kvalificēties Iecietības programmai un kādā lietas izpētes stadijā KP pieteikumu vairs nepieņems. Papildus tiek paredzēti un skaidroti veidi, kādā uzņēmums ir aicināts izvērtēt savas iespējas izmantot šo programmu, paredzot arī iespēju neformāli konsultēties KP.

Savukārt vadlīniju pielikumā ir apkopota līdzšinējā KP prakse attiecībā uz Iecietības programmas piemērošanu, piemērojot gan pilnu atbrīvojumu, gan ievērojami samazinot noteikto naudas sodu uzņēmumiem, kas sadarbojušies šīs programmas ietvaros.

1. Kas ir kartelis?

Karteļa vienošanās tiek uzskatīts par vienu no smagākajiem Konkurences likuma (turpmāk – KL) pārkāpumiem⁶, un tā aizliegums ir noteikts KL 11. pantā⁷.

Kartelis visbiežāk izpaužas kā:

- vienošanās par cenu vai cenas veidošanas noteikumiem, piemēram, vienojoties cenas vienlaicīgi paaugstināt vai nenolaist zem noteikta līmeņa;
- vienošanās par apmaiņu ar komercinformāciju, kas ļauj saprast un prognozēt konkurenta rīcību, tādā veidā deformējot konkurenci;
- vienošanās par tirgus sadali, piemēram, vienojoties katram darboties noteiktā teritorijā vai ar noteiktiem klientiem;
- vienošanās par to, vai un ar kādiem nosacījumiem piedalīties iepirkumu konkursos.

Būtiski atcerēties, ka KL 11. panta pirmajā daļā uzskaitītie aizliegtas vienošanās izpausmes veidi ir tikai piemēri. Tas nozīmē, ka karteļu vienošanās var izpausties arī citādāk, ar noteikumu, ja tās mērķis ir konkurences ierobežošana, samazināšana vai deformēšana.

Ja KP konstatē aizliegtu vienošanos, tai ir tiesības tirgus dalībniekam piemērot naudas sodu līdz 10 % apmērā no tā iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma. Tirgus dalībniekam, kas sodīts par dalību kartelī, papildus tiek piemērots arī liegums vienu gadu piedalīties publiskajos iepirkumos⁸.

2. Iecietības programmas piemērošanas kritēriji

Iecietības programma ir iespēja uzņēmumam, kas ir vai ir bijis iesaistīts kartelī, brīvprātīgi iesniegt pierādījumus par šo pārkāpumu KP un saņemt:

- 1) pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no naudas soda un
- 2) atbrīvojumu no lieguma gadu piedalīties publiskajos iepirkumos.

Nosacījumi, lai saņemtu pilnīgu atbrīvojumu no soda:

- uzņēmums pēc savas iniciatīvas pirmais iesniedzis KP pieteikumu;

⁶ Informatīvs video par to, kas ir kartelis, pieejams: <http://www.kp.gov.lv/lv/aizliegtas-vienosanas>.

⁷ Konkurences likuma 11. panta pirmā daļa.

⁸ Publisko iepirkumu likuma 42. panta pirmās daļas 6. punkts.

- uzņēmuma sniegtā informācija un pierādījumi par pārkāpumu ir pietiekami, lai varētu ierosināt izpēti vai konstatēt pārkāpumu;
- pēc pieteikuma iesniegšanas uzņēmums nekavējoties ir izbeidzis dalību kartelī, ja vien KP nav noteikusi citādi;
- uzņēmums sniedz visus pieejamos pierādījumus, kas saistīti ar karteļa darbību, un pirms pieteikšanās šādus pierādījumus nav iznīcinājis, viltojis vai noslēpis;
- faktu par sadarbību ar KP uzņēmums nav izpaudis nedz pārējiem karteļa dalībniekiem, nedz citām personām;
- uzņēmums nav veicis darbības, lai piespiestu citus uzņēmumus piedalīties kartelī.

Nosacījumi, lai saņemtu naudas soda samazinājumu:

Ja izpēti lieta par konkrēto pārkāpumu jau ir ierosināta vai KP rīcībā jau ir pietiekami daudz pierādījumu, lai konstatētu pārkāpumu, vai par to ziņojis cits pārkāpumā iesaistīts uzņēmums, pretendēt uz pilnīgu atbrīvojumu uzņēmumam vairs nav iespējams, tomēr atzīstoties ir iespējams saņemt naudas soda samazinājumu (sk. 2.2. punktu). Tāpat uz pilnīgu atbrīvojumu nevar pretendēt uzņēmums, kas piespiedis citus tirgus dalībniekus iesaistīties kartelī vai pēc pieteikuma iesniegšanas KP vēl aizvien turpina dalību kartelī.

Lai pie šādiem faktiskajiem apstākļiem uzņēmums saņemtu naudas soda samazinājumu, uzņēmums var pēc savas iniciatīvas:

- iesniegt pierādījumus, kas būtiski papildina KP rīcībā esošo informāciju, vai
- iesniegt pierādījumus par citu karteļa vienošanos (Iecietība Plus).

2.1. Kur un kā iespējams pieteikties Iecietības programmai?

Iecietības programmai iespējams pieteikties KP. Pieteikuma iesniegšana var notikt rakstveidā vai, tiekoties ar KP pārstāvi (Vadlīniju nobeigumā pieejama kontaktinformācija) klātienē un mutvārdos sniedzot detalizētu izklāstu par pārkāpumu, KP protokolējot attiecīgo sarunu.

Lai konsultētos par Iecietības programmu, zvaniet uz KP tālruni 27885666. Ja tirgus dalībnieks Iecietības programmas ietvaros vēlas ziņot par pārkāpumu KP, tad, jo tas ātrāk piesakās Iecietības programmai vai aizņem pirmo vietu rindā, jo lielāka iespējamība tam pretendēt uz pilnīgu atbrīvojumu no soda. Ja iesniegts pieteikums, lai aizņemtu pirmo vietu rindā, pilns pieteikums atbrīvojumam no naudas soda iesniedzams KP noteiktajā termiņā.

Pirmās vietas aizņemšana rindā nodrošina tirgus dalībniekam iespēju pilnībā pabeigt iekšējo izmeklēšanu, lai iegūtu un apkopotu visu informāciju un pierādījumus, kas vajadzīgi pilna pieteikuma iesniegšanai, neuztraucoties, ka šajā laikā kāds cits tā paša karteļa dalībnieks var iesniegt pilnu pieteikumu atbrīvojumam no naudas soda.

Pieteikumā par pirmā kārtas numura piešķiršanu atbrīvojumam no naudas soda norāda informāciju⁹ par:

- karteļa dalībniekiem,
- karteļa mērķi,
- karteļa raksturu un darbības ilgumu,
- karteļa rezultātā skartās konkrētās preces tirgiem un ģeogrāfisko teritoriju.

Tāpat pieteikumu Iecietības programmai var iesniegt KP inspekcijas jeb procesuālo darbību laikā, par šīs iespējas izmantošanu informējot KP amatpersonas procesuālo darbību sākumā. Tomēr šādā gadījumā iesniegtajiem pierādījumiem var nebūt tik būtiska loma pārkāpuma izmeklēšanā, kā rezultātā tas attiecīgi var ietekmēt arī iespējamā piešķiramā naudas soda samazinājuma apmēru

2.2. Iecietības programmas ietvaros iespējamie naudas soda samazinājumu veidi

Ievērojot normatīvo regulējumu, Iecietības programmas ietvaros iespējamais naudas soda samazinājums var iedalīt trīs veidos atkarībā no tā, vai pieteikuma iesniedzējs var saņemt pilnīgu atbrīvojuma no soda, vai naudas soda samazinājumu.

Tādējādi iespējams:

- pilnīgs atbrīvojums no soda – 100 % (jeb A veids);
- naudas soda samazinājums 30 %-50 % (jeb B veids);
- naudas soda samazinājums 20 %-30 % (jeb C veids).

Tomēr jāatceras, ka KP pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu Iecietības programmas ietvaros apstiprina vai noraida ar to pašu lēmumu, ar kuru konstatē KL 11. panta pirmajā daļā vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu, uzliek tiesisku pienākumu un naudas sodu.

Izlemjot par pieteikuma apstiprināšanu vai noraidīšanu, KP ņem vērā to, kad iesniegts pieteikums ar pierādījumiem un to cik liela ir pierādījumu pievienotā vērtība. Tas nozīmē, ka tiek vērtēts, ciktāl iesniegtie pierādījumi, ņemot vērā to būtību un detalizācijas pakāpi,

⁹ Visa informācija tiek sniegta ciktāl tā pieteikuma iesniedzējam ir zināma pieteikuma iesniegšanas brīdī.

palīdz veikt sekmīgu izmeklēšanu un pierādīt karteļa esamību, atspoguļo Iesniedzēja lomu un tā rīcībā esošo informāciju. Gadījumos, kad Iecietības ziņojums tiek sniegts pēc tam, kad KP ir jau ieguvusi noteiktus pierādījumus patstāvīgi vai no cita avota, KP vērtē, cik šāda informācija palīdz atklāt jaunus nozīmīgus faktus (piemēram, pierāda izmeklēšanai nozīmīgi garāku pārkāpuma periodu, teritoriālo aptveramību u.c.).

2.3. Kritēriji, lai kvalificētos Iecietības programmai un sniedzamās informācijas apjoms

Lai Iecietības programmas pieteikuma iesniedzējs iegūtu pilnīgu atbrīvojumu no soda vai naudas soda samazinājumu, pretendents ir jāatbilst vairākiem nosacījumiem. Tāpat pretendents ir jāatceras, ka nosacījumi jāievēro visu lietas izpētes procesu līdz galīgajam KP lēmumam:

Tabula Nr. 1

Kritēriji, lai kvalificētos Iecietības programmai

Nosacījums	Sadarbības formāts
Atzišana	Pieteikuma iesniedzējs atzīst dalību kartelī.
Informācija	Pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz visa tā rīcībā esošā informācija, kas saistīta ar karteļa darbību.
Sadarbība	Pieteikuma iesniedzējam visā izmeklēšanas procesā līdz pat galējā lēmuma pieņemšanai ir jāsadarbojas ar KP.
Pārkāpuma izbeigšana	Pieteikuma iesniedzējam ir jāatturas no turpmākās dalības kartelī no brīža, kad tas ir iesniedzis pieteikumu KP Iecietības programmai, ja vien KP nav noteikusi citādi.
Nav realizējis spaidus	Attiecībā uz A veida imunitāti pretendents nedrīkst būt veicis pasākumus, lai piespiestu citu uzņēmumu piedalīties kartelī.

Sadarbības līmenis A, B un C veidos

Veids	A	B un C
Sniedzamās informācijas apjoms	Pieteikuma iesniedzējam ir jābūt pirmajam, kas ziņo par pārkāpumu un attiecīgi sniedz pierādījumus par aizliegtas vienošanās (kartelja) pastāvēšanu, turklāt KP rīcībā nav ziņu par šāda kartelja darbību. Pieteikuma iesniedzējam, kas pretendē uz A veida imunitāti ir jāiesniedz vismaz tāds informācijas apjoms, kas KP dotu pietiekamu pamatu procesuālo darbību veikšanai un izmeklēšanas uzsākšanai.	B un C veida pretendenta sniegtajai informācijai ir jābūt vismaz tādai, lai tā atbilstu informācijai ar pievienoto vērtību. Proti, tā sniedz būtisku ieguldījumu izmeklēšanas procesā (jo KP rīcībā jau ir ziņas par kartelja pastāvēšanu), piemēram, informācija par papildu epizodēm, kāda uzņēmuma darbinieka sniegti būtiski un detalizēti paskaidrojumi, kas ļautu labāk izprast realizēto pārkāpumu, vai arī informācija, kas jau ir KP rīcībā, tiek būtiski papildināta ar augstu detalizētības pakāpi.
Nosacījumi/kritēriji, kas pieteikuma iesniedzējam ir jāizpilda	Atzīst savās darbībās KL 11. panta pārkāpumu; Nodrošina KP ar pilnīgu informāciju un pierādījumiem par pārkāpumu; Nodrošina patiesu un nepārtrauktu sadarbšanos ar KP; Nodrošina atturēšanos no turpmākas darbības kartelī; Nav piespiedis pārējos tirgus dalībniekus darboties kartelī.	Satur tos pašus kritērijus, kuri minēti pie A veida, izņemot kritēriju par spaidu realizāciju.
Priekšrocības	100 % atbrīvojums no naudas soda;	B veidam – 30 % līdz 50 % naudas soda samazinājums;

	Nav lieguma uz vienu gadu piedalīties publiskajos iepirkumos.	C veidam – 20 % līdz 30 % naudas soda samazinājums; Nav lieguma uz vienu gadu piedalīties publiskajos iepirkumos.
--	---	--

Papildus iepriekš minētajiem naudas soda atbrīvojuma vai samazinājuma veidiem ir arī programma **Iecietība Plus**. Šajā gadījumā pieteikuma iesniedzējs (kurš ir viens no pastāvoša karteļa dalībniekiem) pēc savas iniciatīvas KP sniedz pierādījumu par cita karteļa pastāvēšanu, par kuru KP nav bijusi informācija un par kuru saņem pilnīgu atbrīvojumu no naudas soda, kā arī naudas soda samazinājumu attiecībā uz karteli, par kuru KP rīcībā jau ir bijusi informācija.

2.3.1. Patiesa sadarbība

Iecietības programmas pieteikuma iesniedzēja sadarbībai ar KP jābūt konstruktīvai un vērstai uz kopīga mērķa sasniegšanu. Piemēram, ja KP amatpersonām nepieciešama papildu informācija no bijušā vai esošā darbinieka, tad pieteikuma iesniedzējs iesaistās un sniedz atbalstu savu iespēju robežās.

Sadarbībai jābūt arī savlaicīgai, t.i., jāievēro KP noteiktie termiņi, informācija jāsniedz nekavējoties, kā arī informācija jā sagatavo atbilstoši KP noteiktajām prasībām. Ja pieteikuma iesniedzējam ir grūtības izpildīt kādu no iepriekš minētajām prasībām, tad par to pēc iespējas ātrāk ir nepieciešams informēt KP, ar kuru jā saskaņo turpmākā darbība.

Ja KP sadarbības laikā rodas bažas, ka pieteikuma iesniedzēja rīcība nav konstruktīva, apzināti tiek kavēti sniedzamās informācijas noteiktie termiņi vai pastāv citi apstākļi, kas neatbilst sadarbības ietvaram, tad par esošajām bažām tiek informēts pieteikuma iesniedzējs. Gadījumā, ja šādām darbībām nav objektīva skaidrojuma, tad pieteikuma iesniedzējs var zaudēt Iecietības programmas ietvaros iegūstamo atbrīvojumu vai samazinājumu no soda.

2.3.2. Kad vairs nav iespējams kvalificēties Iecietības programmai?

Lai varētu pretendēt uz pilnu naudas soda atbrīvojumu, pieteikuma iesniedzējam ir jābūt pirmajam, kas ziņo par pārkāpumu un sniedz

pierādījumus par aizliegtas vienošanās (kartelja) pastāvēšanu, turklāt KP rīcībā nav ziņu par šāda kartelja darbību. Attiecīgi ir vēlams iesniegt pieteikumu nekavējoties, kad uzņēmums identificē savā rīcībā kartelja pārkāpuma pazīmes. Pretējā gadījumā tas riskē, ka kāds cits no kartelja dalībniekiem piesakās pirmais vai arī, ka KP jau ir uzsākusi veikt pārkāpuma izmeklēšanas un pierādījumu iegūšanas darbības, kā rezultātā attiecīgais uzņēmums varētu pretendēt tikai uz naudas soda samazinājumu.

Attiecīgi, jo vēlāk uzņēmums iesniedz pieteikumu, jo mazāka iespēja, ka tā sniegtie pierādījumi un ziņas varētu būtiski papildināt KP rīcībā esošos pierādījumus, kā rezultātā pieteikums atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām var nekvalificēties Iecietības programmai.

Pieteikuma iesniedzējam jāapzinās, ka informācija, ko tas iesniedz jau vēlinā izmeklēšanas stadijā (īpaši pēc procesuālajām darbībām) vai pēc vēstules, kas sagatavota, pamatojoties uz KL 26. panta sesto daļu¹⁰, t.i., vēstules, kurā norādīti fakti, uz kā pamata KP ir gatava pieņemt lēmumu (turpmāk – faktu vēstule), noteikti nekvalificēsies A veida Iecietības programmas prasībām.

Šajā gadījumā pieteikuma iesniedzējs var kvalificēties un saņemt:

- B vai C veida naudas soda samazinājumu, ja sniegs informāciju, kas nav KP rīcībā par minēto pārkāpumu, vai sniegs informāciju, kas būtiski papildinās KP jau rīcībā esošo informāciju par pārkāpumu, vai
- Iecietību plus, ja sniegs informāciju par citu karteli.

Tāpat uzņēmumam jāņem vērā – lai pretendētu uz pilnu atbrīvojumu no naudas soda, uzņēmums pirms pieteikuma iesniegšanas nedrīkst būt iznīcinājis, viltojis vai noslēpis ar karteli saistītus pierādījumus.

Turklāt KP aicina noteikti neslēpt, bet gan sniegt uzņēmuma rīcībā esošo papildu informāciju, jo, pat nekvalificējoties A, B, C vai Iecietība plus programmai, KP uzņēmuma sniegto informāciju var novērtēt kā atbildību mīkstinošu apstākli, tādējādi samazinot naudas sodu.

3. Darbības pirms Iecietības programmas pieteikuma iesniegšanas

Pirms pieteikuma iesniegšanas ir daži svarīgi apsvērumi un ieteikumi, kas tirgus dalībniekam un viņu konsultantiem/pārstāvjiem būtu jāņem vērā pirms pieteikšanās uz minēto programmu. Uzņēmumam bez iestādes iesaistes ir jāveic patstāvīgas darbības, kas saistītas ar

¹⁰ Konkurences likuma 26. panta sestā daļa (..) Konkurences padome rakstveidā paziņo procesa dalībniekiem, ka ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai.

informācijas noskaidrošanu un iegūšanu, lai pēc iespējas nodrošinātu, ka iestādē iesniegtais Iecietības programmas pieteikums maksimāli pilnīgi atspoguļotu informāciju un pierādījumus par pārkāpumu vai pārkāpumiem tajās epizodēs, kur Iecietības programmas iesniedzējs bija iesaistīts.

3.1. Neformāla un konfidenciāla konsultācija

Tirgus dalībnieki, kas apsver iespēju pieteikties Iecietības programmā, ir aicināti pirms tam neformāli tikties ar KP, lai novērstu šaubas, piemēram, par to, vai konkrētais gadījums kvalificējas Iecietības programmai, kādi ir pieteikšanās kritēriji, u.c. Šāda tikšanās ir pilnīgi konfidenciāla, tai var deleģēt, piemēram, juridisko pārstāvi un tajā nav jāatklāj nedz uzņēmuma identitātes dati, nedz konkrētie faktiskie apstākļi. Tāpat uzņēmums vai tā pārstāvis var pilnīgi tiesiski pajauties, ka konsultācijas laikā sniegtā informācija netiks izmantota pārkāpuma lietas ierosināšanai.

3.2. Iekšēja uzņēmuma izmeklēšana/audits

Tirgus dalībnieki, kas apsver iespēju pieteikties Iecietības programmai, ir aicināti pirms tam uzņēmumā veikt iekšējo izmeklēšanu, tādējādi iegūstot pilnīgu informāciju gan no darbiniekiem, gan no elektroniskajiem datu nesējiem. Svarīgi ir nodrošināt, lai, veicot iekšējās izmeklēšanas darbības uzņēmumā, pēc iespējas tiktu samazināts informācijas noplūdes risks, kā arī nodrošināts, lai potenciālie pierādījumi tiktu maksimāli saglabāti. Ieteicams veikt šādus pierādījumu saglabāšanas pasākumus:

- izslēgt informācijas noplūdes risku saistībā ar citiem kartelī iesaistītajiem dalībniekiem;
- nodrošināt elektronisko pierādījumu saglabāšanu;
- nodrošināt fizisko pierādījumu saglabāšanu;
- intervēt kartelī tieši iesaistītās personas;
- veikt piezīmes/reģistrēt iekšējās izmeklēšanas laikā veiktos pasākumus.

Lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku slepenību un mazinātu informācijas noplūdes riskus, tirgus dalībniekam, kurš plāno iesniegt pieteikumu Iecietības programmai, ieteicams izveidot sarakstu ar esošajiem un bijušajiem darbiniekiem, kuri ir informēti par iespējamu dalību Iecietības programmā un kuru rīcībā atrodas pierādījumi par iespējamu aizliegtu vienošanos. Tāpat šīm personām ir jālūdz parakstīt vienošanos par to, ka viņi ievēros stingru konfidencialitāti un apņemas viņu rīcībā esošos pierādījumus neiznīcināt, nepārveidot vai kā citādi netraucēt iekšējās izmeklēšanas darbībām.

4. Iesniedzēja identitātes un sniegtās informācijas aizsardzība

Tā kā Iecietības programmas pieteikuma iesniedzējs KP izpauž informāciju par kartelī iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, tā darbību, periodu utt., KP aizsargā pieteikuma iesniedzēja identitāti. KP lēmumā par lietas izbeigšanu neiekļauj ziņas par to tirgus dalībnieku identitāti, kuri sadarbojušies ar KP Iecietības programmas ietvaros. Par identitātes datiem uzskata datus, kas identificē tirgus dalībnieku, t.i., tā nosaukums, reģistrācijas numurs, dalībnieki, valdes locekļi, darbinieki, juridiskā un faktiskā adrese utt. Iesniedzēja identitāte tiek aizsargāta, lai aizsargātu pieteikuma iesniedzēja komerciālās intereses.

Vienlaikus KP uzdevums, saņemot dokumentus Iecietības programmas ietvaros, ir sabalansēt lietas dalībnieku tiesības uz aizstāvību ar KP mērķi aizsargāt, saglabāt godīgu konkurenci, kā arī normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saukt pie atbildības vainīgās personas.

Lai lietas dalībnieki spētu realizēt savas tiesības uz taisnīgu tiesu un aizstāvību dažādās KP lietas izpētes stadijās, KP saskaņā ar KL 12.¹ panta piekto daļu ir jāsniedz piekļuve lietas materiāliem, t.sk. Iecietības programmas ietvaros iesniegtajai informācijai. Pirms attiecīgās informācijas atklāšanas vai tās pieejas ierobežošanai KP rūpīgi izvērtē un diferencē tai sniegto informāciju, tādā veidā saglabājot gan Iecietības programmas pieteikuma iesniedzēja interešu aizsardzību, gan nodrošinot pārējo lietas dalībnieku tiesības uz aizstāvību, kas ietver arī lietas materiālu apskati. Iepazīstoties ar KP izpētes lietas materiāliem, tirgus dalībniekiem vai to pilnvarotajiem juridiskajiem pārstāvjiem ir noteikts pienākums rīkoties atbilstoši informācijas iegūšanas mērķim, t.i., tikai un vienīgi, lai realizētu normatīvajos aktos paredzētās tiesības uz aizstāvību konkrētajā lietā.

Saskaņā ar KL 12.¹ panta piekto daļu informācija, kas iekļauta pieteikumā par Iecietības programmas piemērošanu, ir ierobežotas pieejamības informācija, kas var tikt izpausta tikai procesa dalībniekiem. Pārējie tirgus dalībnieki, kuri bijuši iesaistīti kartelī var iepazīties ar liecību, kas sniegta Iecietības programmas ietvaros, taču, iepazīstoties ar šo liecību, nav pieļaujama tās tehniska kopēšana, fotografēšana, skenēšana vai citāda šīs informācijas saglabāšana. Lietas izpētes laikā KP neatklāj personas, kas iesniegusi pieteikumu par atbrīvošanu no naudas soda, identitāti, kā arī neatklāj to lēmuma publiskojamā versijā.

Saskaņā ar Civilprocesa 250.⁶⁷ panta pirmās daļas 1. punktu tiesa, skatot zaudējumu atlīdzības prasības, neizprasa no KP, lietā iesaistītajām pusēm vai citām personām Iecietības programmas ietvaros sniegtas liecības, kas ietver personas brīvprātīgi mutvārdos vai rakstveidā sniegtu informāciju konkurences iestādei, vai attiecīgās informācijas ierakstu, kurā aprakstīta minētās personas rīcībā esošā

informācija par karteļa vienošanos un tirgus dalībnieka vai konkrētās personas loma tajā un kurš speciāli sagatavots iesniegšanai konkurences iestādei, lai saņemtu atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu saskaņā ar Iecietības programmu.

Tomēr jāņem vērā, ka šis ierobežojums neattiecas uz pierādījumiem, kuri pastāv neatkarīgi no konkurences iestādes veiktās izmeklēšanas, neraugoties uz to, vai šāda informācija atrodas vai neatrodas konkurences iestādes lietas materiālos.

Jebkurā gadījumā KP rūpīgi izvērtē un diferencē tai sniegto informāciju, saglabājot gan Iecietības programmas pieteikuma iesniedzēja interešu aizsardzību, gan nodrošinot pārējo lietas dalībnieku tiesības uz aizstāvību.

5. Pieteikuma par Iecietības programmas piemērošanu izskatīšana

KP pēc pieteikuma saņemšanas piecu darba dienu laikā rakstiski paziņo pieteikuma iesniedzējam par pieteikuma saņemšanu, norādot pieteikuma saņemšanas datumu un laiku, vai informējot par atteikumu un tā pamatojumu. Jāatceras, ka KP paziņojums apstiprina pieteikuma saņemšanu un atbilstību normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem. Pieteikumu pēc būtības izvērtē, pieņemot gala lēmumu lietā, attiecīgi KP pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu Iecietības programmas ietvaros apstiprina vai noraida ar to pašu lēmumu, ar kuru konstatē KL 11. panta pirmajā daļā vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu, uzliek tiesisku pienākumu un naudas sodu. Pirms tam izvērtējot pieteikumā sniegtās informācijas nozīmību lietas izpētes procesā un aizliegtas vienošanās konstatēšanā.

Ja pieteikuma pieņemšana tiek atteikta, pieteicējs pēc trūkumu novēršanas var iesniegt pieteikumu atkārtoti, ja iespējams kvalificēties konkrētajam Iecietības programmas veidam.

6. Priekšrocības saistībā ar zaudējumu atlīdzības prasībām pārkāpējam, kurš Iecietības programmas ietvaros ir pilnībā atbrīvots no naudas soda

Lai gan KL paredz, ka pārkāpēji ir solidāri atbildīgi par zaudējumiem, kas radušies kopīgi izdarīta konkurences tiesību pārkāpuma dēļ, tomēr attiecībā uz Iecietības programmas dalībniekiem, kam tiek piešķirts

pilnīgs atbrīvojums no naudas soda, ir noteikti izņēmumi. Tā, Iecietības programmas dalībnieks ir solidāri atbildīgs tikai saviem tiešajiem vai netiešajiem pircējiem, piemēram, pārtikas ražotāju karteļa dalībnieka tiešais pircējs ir mazumtirgotājs, savukārt netiešais – patērētājs. Savukārt attiecībā uz citām personām, kurām karteļa rezultātā radušies zaudējumi, tas ir solidāri atbildīgs tikai tad, ja pilnu zaudējumu atlīdzību nav iespējams iegūt no pārējiem tirgus dalībniekiem, kas piedalījās konkurences tiesību pārkāpuma izdarīšanā.

Ja konkurences tiesību pārkāpuma radītu zaudējumu atlīdzības prasības rezultātā viens no karteļa dalībniekiem solidārās atbildības ietvaros ir atlīdzinājis cietušajiem arī pārējo karteļa dalībnieku nodarītos zaudējumus, tas ir tiesīgs prasīt atbilstošu atlīdzinājumu no pārējiem karteļa dalībniekiem. Tomēr pārkāpēja, kurš Iecietības programmas ietvaros ir atbrīvots no naudas soda, sniegtais atlīdzinājums šajā gadījumā nevar pārsniegt zaudējumu apmēru, kādu viņš nodarījis saviem tiešajiem vai netiešajiem pircējiem.

7. Kontaktinformācija

Iecietības programmas pieteikuma iesniegšanas gadījumā lūgums kontaktēties ar Aizliegtu vienošanos departamenta direktori Ievu Šmiti-Antoņenko. Direktores prombūtnes gadījumā lūgums sazināties ar Izpildinstitūcijas vadītāju Māri Spičku.

Aizliegtu vienošanās departamenta direktore

Ieva Šmite-Antoņenko

Tāl. 67365221

Mob. tālr. 27885666

e-pasts: ieva.smite-antonenko@kp.gov.lv

Izpildinstitūcijas vadītājs

Māris Spička

Tāl. 67365213

e-pasts: maris.spicka@kp.gov.lv

Iecietības programma ir efektīvākais instruments, lai "sāktu savu uzņēmējdarbības dzīvi no jauna". Tas nozīmē, ka, atzīstot dalību kartelī, uzņēmums ne tikai var iegūt atbrīvojumu no naudas soda un lieguma uz gadu piedalīties publiskajos iepirkumos, bet arī dod iespēju atjaunot savu reputāciju. Sevišķi svarīgi ir izvērtēt Iecietības programmas iespējas brīdī, kad uzņēmums plāno iegādāties kādu jaunu uzņēmumu jeb apvienoties. KP aicina ikvienu uzņēmumu pārdomāt savas darbības atbilstību KL regulējumam, un gadījumā, ja ir saskatāmas iespējamā pārkāpuma pazīmes, izmantot Iecietības programmas iespējas.

Konkurences padomes prakse

2014. gads – auto tirgotāju kartelis

Sistemātiska darbību saskaņošana Auto tirgotāju starpā, vienojoties par piedalīšanos vai nepiedalīšanās noteikumiem iepirkumos, kuros tiek iegādātas *Volkswagen* zīmola automašīnas.

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu pārkāpumu SIA „SD AUTOCENTRS”, SIA „RIPO AUTOCENTRS”, [Iesniedzējs]*, SE „MOLLER BALTIC IMPORT”, SIA „MOLLER AUTO KRASTA”, SIA „MOLLER AUTO VENTSPILS”, SIA „MOLLER AUTO LATVIA”, SIA „Lauri Motors” darbībās.

Pieejams: <http://kp.gov.lv/files/pdf/pvsnXDKlpn.pdf>

2015. gads – demontāžas uzņēmumu kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņotas darbības, piedaloties AS “Latvenergo” rīkotajā sarunu procedūrā “Patvertnes demontāža koka balstu ražotnē (ID.Nr.IPR-23890).

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA “E Būvvadība”, SIA “Remontbūve”, SIA “Eirotansmet” un SIA “Eirobūvmetāls” darbībās.

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/H8VQxIxfhf.pdf>

2015. gads – mežizstrādes uzņēmumu kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņota darbības, piedaloties AS "Latvijas valsts meži" rīkotajā iepirkumā “Mežizstrādes pakalpojumu sniegšana, izstrādājot bojātu koku cirtes, 2014.-2017.gadā” (id. Nr. AS LVM MS RP_2014_126_).

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA “Oga G”, SIA “Amils”, SIA “RT Kadiķi”, SIA “AN Priede”, SIA “Consultation Office”, SIA “Riveros”, SIA “Eko burkāns”, SIA “Roluks”, IK “LUUX”, SIA “LK Forest” un SIA “Davos” darbībās.

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/mwLmgSYSUn.pdf>

2015. gads – datoru tehnikas tirgotāju kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņotas darbības, piedaloties Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja organizētājā iepirkumā Nr. KNAB 2015/12 “Par planšetdatoru un portatīvo datoru iegādi”.

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu Lieta Nr.684/15/7.4./7 Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "SIA Hannu Digital" un SIA "Expert Digital" darbībās.

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/zrvHUv0HRo.pdf>

2015. gads – medicīnas iekārtu tirgotāju kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņotas darbības, piedaloties ārstniecības iestāžu organizētajos iepirkumos.

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu Lieta Nr. p/15/03.04./1 Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "Optika un Diagnostika" un SIA "Arbor Medical Korporācija" darbībās.

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/lwu1ds020f.pdf>

2016. gads – medicīnas preču tirgotāju kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņotas darbības, piedaloties vairākos iepirkumos par medicīnas preču iegādi.

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. "Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "OPTIKA&DENTIKA" un SIA "KJ SERVISS" darbībās".

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/EZEHEr79EB.pdf>

2017. gads – profesionālā skatuves aprīkojuma tirgotāju kartelis

Tirgus dalībnieku saskaņotas darbības, piedaloties vairākos iepirkumos saistībā ar profesionālo video, gaismas, skaņu iekārtu un skatuves aprīkojuma izplatīšanu un servisu.

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. "Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "SGS Sistēmas", SIA "Diogens Audio", SIA "Kompānija NA", SIA "PRO 1 STAGE", SIA "AJV grupa", SIA "Audiosonic", SIA "Audio AE", SIA "3S", SIA "SGM" un SIA "SOLAVI" darbībās.

Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/files/pdf/OueDi1LYqp.pdf>